

Vaalilautakunnan ja vaalitoimikunnan asettaminen / alue- ja kuntavaalit 2025

Kh 20.01.2025 § 14

Valmistelija

Talous- ja hallintosuunnittelija Henna Breilin, 040 5908 235

Alue- ja kuntavaalien vaalipäivä on sunnuntai 13.4.2025.
Ennakoäänestyksen ajankohta on kotimaassa 2.–8.4.2025 ja ulkomailla 2.–5.4.2025.

Aluevaaleissa valitaan hyvinvointialueiden aluevaltuustot ja kuntavaaleissa kuntien valtuustot. Sekä aluevaltuustojen että kuntien valtuustojen toimikausi alkaa 1.6.2025 ja kestää vuoden 2029 toukokuun loppuun.

Aluevaalien toimittamisessa noudatetaan hyvinvointialueesta annettua lakia (611/2021) ja vaalilakia (714/1998). Kuntavaalien toimittamisessa noudatetaan kuntalakia (410/2015) ja vaalilakia. Vuonna 2024 toimitettujen presidentinvaalin ja europarlamenttivaalien jälkeen vaalilakiin ei ole tehty muutoksia.

Vaalilain (714/1998) 15 §:n mukaan kunnanhallituksen on hyvässä ajoin ennen vaaleja asetettava:

- 1) *kutakin äänestysaluetta varten vaalilautakunta, johon kuulu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja kolme muuta jäsentä sekä tarpeellinen määrä varajäseniä, joita on kuitenkin oltava vähintään kolme; sekä*
- 2) *laitoksessa toimitettavaa ennakoäänestystä varten yksi tai useampi vaalitoimikunta, joihin kuhunkin kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja yksi muu jäsen sekä tarpeellinen määrä varajäseniä, joita on kuitenkin oltava vähintään kolme.*

Vuoden 2025 vaaleissa keskusvaalilautakuntana toimii vuoden 2021 kuntavaaleissa valitun valtuuston asettama keskusvaalilautakunta.

Kelpoisuus keskusvaalilautakuntaan: Jäsenten ja varajäsenten on oltava kuntalain mukaan vaalikelpoisia kunnan luottamustoimeen. Lisäksi sekä jäsenten että varajäsenten on mahdollisuuksien mukaan edustettava kunnassa edellisissä kuntavaaleissa ehdokkaita asettaneita äänestäjäryhmiä.

Jäsenten ja varajäsenten esteellisyydestä on voimassa, mitä hallintolain 27-30 §:ssä säädetään. Koska keskusvaalilautakunta huolehtii vuoden 2025 alue- kuntavaaleissa ääntenlaskennasta esteellisyytilanteet on huomioitava.

Kelpoisuus vaalilautakuntaan: Jäsenten ja varajäsenten on oltava kuntalain mukaan vaalikelpoisia kunnan luottamustoimeen. Lisäksi sekä jäsenten että varajäsenten on mahdollisuuksien mukaan edustettava niitä puolueita, jotka asettivat ehdokkaita edellisissä (vuoden 2023) eduskuntavaaleissa siinä vaalipiirissä, johon kunta kuuluu. Jäsenenä tai varajäsenenä ei voi olla vaalien ehdokas. Oikeusministeriö kiinnittää kuntien huomiota siihen, että vaalilain 15 §:n 2 momentin sanamuotoa ”mahdollisuuksien mukaan” voidaan soveltaa myös siten, että jos puolueet eivät niille tehdystä pyynnöstä huolimatta nimeä riittävästi ehdokkaita vaalilautakuntiin,

jäseniksi voidaan nimetä myös muita kunnan luottamustoimeen vaalikelpoisia henkilöitä.

Hallintolain esteellisyysääntelyä ei sovelleta vaalilautakunnan toimintaan. Tämä tarkoittaa, että jäseneksi tai varajäseneksi nimitetty voi toimia kaikissa vaalilautakunnan tehtävissä, kuitenkin yhtä poikkeusta lukuun ottamatta: vaalilautakunnan jäsenenä oleva ehdokkaan puoliso, lapsi, sisarus tai vanhempi ei saa toimia vaalilain 73 §:n 2 momentissa tarkoitettuna äänestäjän avustajana.

Vaalilautakunnan jäsenellä ja varajäsenellä, erityisesti puheenjohtajaksi nimettävällä tulee olla riittävä osaaminen tehtävään ja riittävästi aikaa perehtyä siihen.

Kelpoisuus vaalitoimikuntaan:

Jäsenten ja varajäsenten on oltava kuntalain mukaan vaalikelpoisia kunnan luottamustoimeen. Lisäksi sekä jäsenten että varajäsenten on mahdollisuuksien mukaan edustettava niitä puolueita, jotka asettivat ehdokkaita edellisissä (vuoden 2023) eduskuntavaaleissa siinä vaalipiirissä, johon kunta kuuluu. Jäsenenä tai varajäsenenä ei voi olla vaalien ehdokas eikä ehdokkaan puoliso, lapsi, sisarus tai vanhempi. Oikeusministeriö kiinnittää kuntien huomiota siihen, että vaalilain 15 §:n 2 momentin sanamuotoa "mahdollisuuksien mukaan" voidaan soveltaa myös siten, että jos puolueet eivät niille tehdystä pyynnöstä huolimatta nimeä riittävästi ehdokkaita vaalitoimikuntiin, jäseniksi voidaan nimetä myös muita kunnan luottamustoimeen vaalikelpoisia henkilöitä.

Hallintolain esteellisyysääntelyä ei sovelleta vaalitoimikunnan toimintaan. Tämä tarkoittaa, että jäseneksi tai varajäseneksi nimitetty voi toimia kaikissa vaalitoimikunnan tehtävissä.

Vaalitoimikunnan jäsenellä ja varajäsenellä, erityisesti puheenjohtajaksi nimettävällä tulee olla riittävä osaaminen tehtävään ja riittävästi aikaa perehtyä siihen.

Vaalitoimielinten valinnassa on myös otettava huomioon tasa-arvolain vaatimus sukupuolikiintiöstä, jonka tulee toteutua erikseen jäsenten ja varajäsenten kohdalla. Tasa-arvolain 4 a §:n 1 momentin mukaan sekä naisia että miehiä tulee olla kumpiakin vähintään 40 %. Lisäksi on huomattava, että vaaleissa käytetään sähköistä vaaliluetteloa ja tällöin em. elimiin valituilla tulee olla tietotekniset taidot.

Esittelijä	vt kunnanjohtaja Touko Aalto
Päätösehdotus	Kunnanhallitus asettaa vaalilautakunnan ja vaalitoimikunnan vuoden 2025 alue- ja kuntavaaleja varten.
Päätös	Kunnanhallitus asetti vaalilautakuntaan seuraavat henkilöt: Anita Salminen, puheenjohtaja Simo Laulajainen, varapuheenjohtaja Pentti Saukko, jäsen Varja Oksanen, jäsen Riikka-Leena Tattari, jäsen Varajäsenet kutsumisjärjestyksessä Heli Tahvonen, varajäsen Matti Puttonen, varajäsen

Jukka Tuliniemi, varajäsen
Helena Voutilainen, varajäsen
Kari Nieminen, varajäsen
Risto Puttonen, varajäsen
Tuula Särkkä, varajäsen

Kunnanhallitus asetti vaalitoimikuntaan seuraavat henkilöt:
Varja Oksanen, puheenjohtaja
Jukka Tuliniemi, varapuheenjohtaja
Riikka-Leena Tattari, jäsen

Varajäsenet kutsumisjärjestyksessä
Simo Laulajainen, varajäsen
Heli Tahvonen, varajäsen
Mari Pitkäaho, varajäsen

Kvaalk 03.02.2025
184/00.00.00/2024

Valmistelija Keskusvaalilautakunnan sihteeri Henna Breilin, 040 5908 235

Päätösehdotus Keskusvaalilautakunta merkitsee tiedoksi vuoden 2025 alue- ja kuntavaalien vaalilautakunnan ja vaalitoimikunnan.

Päätös